

Obsah

A.		
A.1	Úvod do problematiky kontroly jaderného zbrojení a jaderného odzbrojení	12
A.2	Vymezení cílů	15
A.3	Rozvržení	18
A.4	Vymezení hlavních pojmů v oblasti kontroly jaderného zbrojení a jaderného odzbrojení	22
A.5	Kontrola jaderného zbrojení a jaderné odzbrojení v historickém kontextu a v současnosti	29
A.5.1	Stručná historie snah o omezení jaderného zbrojení a o jaderné odzbrojení	30
A.5.2	Role jaderných zbraní po skončení studené války	36
A.6	Přehled literatury, východiska a stav dosavadního bádání	47
A.6.1	Jednotlivé přístupy k problematice kontroly jaderného zbrojení a jaderného odzbrojení	49
A.6.2	Stručný přehled literatury v jednotlivých studovaných oblastech	51
B.		
B.1	Úloha OSN a dalších mezinárodních organizací v procesu úpravy a regulace jaderného zbrojení a odzbrojení	58
B.1.1	Systém organizací OSN a jejich historie a činnost na poli kontroly zbrojení a odzbrojení	60
B.1.2	Mezinárodní agentura pro atomovou energii a její role při nešíření jaderných zbraní	68
B.1.3	Aktuální otázky jaderného odzbrojení na poli mezinárodních organizací	71

B.2 Zákaz zkoušek jaderných zbraní	74
B.2.1 Testování jaderných zbraní v rámci závodů ve zbrojení	76
B.2.1.1 Historie jaderných testů mezi lety 1945 a 2006	77
B.2.1.2 Pokusy o dojednání dohody o zákazu jaderných zkoušek do roku 1963	80
B.2.2 Smlouva o zákazu jaderných zkoušek v atmosféře, ve vesmíru a pod vodou – Smlouva o částečném zákazu jaderných zkoušek	82
B.2.2.1 Kennedy, Chruščov a trnitá cesta k dohodě	83
B.2.2.2 Základní charakteristika smlouvy a její ratifikace	87
B.2.3 Další bilaterální omezování jaderných zkoušek během studené války	92
B.2.4 Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek	98
B.2.4.1 Příprava a projednávání Smlouvy o úplném zákazu jaderných zkoušek	99
B.2.4.2 Základní charakteristika Smlouvy CTBT	101
B.2.4.3 Verifikace Smlouvy CTBT a verifikační režim	104
B.2.4.4 Problémy s ratifikací smlouvy a jejím vstupem v platnost	106
B.2.5 Zákaz zkoušek jaderných zbraní a jeho význam v kontextu současného vývoje a mezinárodní bezpečnosti	112
B.3 Nešíření jaderných zbraní	118
B.3.1 Rozšiřování jaderných zbraní po druhé světové válce a prvotní snahy o jeho omezení	119
B.3.2 Smlouva o nešíření jaderných zbraní NPT z roku 1968 a její přínos	122
B.3.2.1 Cesta k dohodě a vstup smlouvy v platnost	123
B.3.2.2 Základní charakteristika Smlouvy NPT	126
B.3.2.3 Dodržování závazků a otázka verifikace	130
B.3.2.4 Pravidelné konference k přezkoumání smlouvy	133
B.3.3 Prodloužení platnosti Smlouvy o nešíření jaderných zbraní na neurčito a vývoj po roce 1995	136
B.3.4 Význam Smlouvy o nešíření jaderných zbraní a její přínos	144
B.3.5 Problematické otázky a slabiny existujícího režimu nešíření jaderných zbraní a možnosti jeho reformy	149
B.3.5.1 Univerzalita režimu nešíření jaderných zbraní a možnosti jejího dosažení	149
B.3.5.2 Případy porušování Smlouvy NPT jednotlivými státy	152
B.3.5.3 Možnost odstoupení od Smlouvy NPT	156
B.3.5.4 Otázky týkající se cyklu jaderného paliva a možného dvojího využití jaderných technologií	157

B.3.5.5	Další existující hrozby pro současný režim nešíření jaderných zbraní	160
B.3.6	Budoucnost režimu nešíření jaderných zbraní z hlediska mezinárodní bezpečnosti na počátku 21. století	162
B.4	Vytváření zón bez jaderných zbraní	165
B.4.1	Historie vytváření zón bez jaderných zbraní	167
B.4.2	Charakteristika zón bez jaderných zbraní z mezinárodněprávního hlediska	169
B.4.2.1	Podmínky pro vytváření zón bez jaderných zbraní	170
B.4.2.2	Společné charakteristiky existujících zón bez jaderných zbraní	173
B.4.2.3	Postoj jaderných států a otázka Negative Security Assurances	175
B.4.3	Existující zóny bez jaderných zbraní a jejich základní charakteristika	178
B.4.3.1	Smlouva o zákazu jaderných zbraní v Latinské Americe a Karibské oblasti – Smlouva z Tlatelolco	178
B.4.3.2	Zóna bez jaderných zbraní v jižním Pacifiku – Smlouva z Rarotonga	180
B.4.3.3	Zóna bez jaderných zbraní v jihovýchodní Asii Smlouva z Bangkoku	182
B.4.3.4	Zóna bez jaderných zbraní v Africe – Smlouva z Pelindaby	185
B.4.3.5	Zóna bez jaderných zbraní ve střední Asii – Smlouva ze Semipalatinsku	188
B.4.3.6	Další prostory bez jaderných zbraní	190
B.4.3.7	Jednostranná vyhlášení bezjaderných zón ze strany jednotlivých států	194
B.4.4	Aktuální otázky týkající se zón bez jaderných zbraní	196
B.4.5	Zhodnocení přínosu zón bez jaderných zbraní z hlediska nešíření jaderných zbraní a jaderného odzbrojení	202
B.5	Omezování a snižování počtu jaderných zbraní a související témata	206
B.5.1	Shrnutí dvojstranných dohod mezi Spojenými státy a Sovětským svazem (Ruskou federací) o kontrole zbrojení a odzbrojení	207
B.5.2	Omezení šíření potenciálních nosičů jaderných zbraní – proliferace raket	220

B.5.3	Pokusy o kontrolu produkce štěpného materiálu použitelného v jaderných zbraních	228
B.5.4	Důležitost snižování počtu jaderných zbraní z hlediska mezinárodní bezpečnosti	233
B.6	Systémy kontroly dodržování dohod	238
B.6.1	Pojem a cíle verifikace	240
B.6.2	Existující verifikační metody, prostředky, procedury a instituce a jejich vývoj	244
B.6.2.1	Vývoj verifikačních mechanismů v souvislosti s dohodami o kontrole zbrojení a odzbrojení	246
B.6.2.2	Národní technické prostředky	249
B.6.2.3	Opatření založená na spolupráci včetně inspekcí na místě	252
B.6.2.4	Instituce a organizace zabývající se verifikací a jejich role	255
B.6.2.5	Obecné postupy při nedodržování závazků či podezření z tohoto chování	260
B.6.3	Srovnání verifikačních mechanismů existujících smluv o jaderném odzbrojení	261
B.6.4	Slabiny existujících verifikačních mechanismů a možnosti jejich řešení	266
B.6.4.1	Rozšíření pole působnosti existujících verifikačních mechanismů	267
B.6.4.2	Možnost vytvoření nového stálého verifikačního orgánu při OSN	275
C.		
C.1	Shrnutí hlavních závěrů a jejich implikace	280
C.1.1	Shrnutí hlavních závěrů jednotlivých kapitol a oblastí kontroly jaderného zbrojení a jaderného odzbrojení	281
C.1.1.1	Zákaz zkoušek jaderných zbraní	282
C.1.1.2	Nešíření jaderných zbraní	286
C.1.1.3	Vytváření zón bez jaderných zbraní	290
C.1.1.4	Omezování a snižování počtu jaderných zbraní a související témata	292
C.1.2	Úskalí při hodnocení úspěšnosti dosavadních snah o kontrolu jaderného zbrojení a jaderné odzbrojení	295
C.1.3	Dialektika jaderného odzbrojení – Jaderné odzbrojení a poté mír, nebo naopak?	301
C.1.4	Možnost dosažení světa bez jaderných zbraní a jeho možné implikace	304

C.2 Otevřené otázky a oblasti možného dalšího bádání	308
C.2.1 Otevřené otázky a jejich možné rozpracování	308
C.2.2 Oblasti dalšího bádání, které nebyly primárně sledovány	310
C.2.3 Nejnovější události a výzkum v oblasti nastínění, prognózování a sledování možného budoucího vývoje	311
D.	
D.1 Seznam použité literatury	314
Prameny – primární zdroje	314
Sekundární literatura	319
Vybrané články	321
Internetové zdroje (výběr)	325
D.2 Glosář a seznam zkratek	327